

«Το Οικουμενικό Πατριαρχείο έχει αφήσει την σφραγίδα του στην ιστορία του πνευματικού πολιτισμού της ανθρωπότητας και παραμένει φωτεινός φάρος και ελπίδα για το μέλλον»

Ομιλία του Οικουμενικού Πατριάρχου στον Ι. Ναό Παναγίας Βλακερνών (Φωτό: Νίκος Μαγγίνας)

Στον κατάμεστο από προσκυνητές Ιερό Ναό της Παναγίας των Βλακερνών χοροστάτησε, σύμφωνα με παλιό έθιμο, στις 29 Μαρτίου, κατά την Ι. Ακολουθία της Γ' Στάσεως των Χαιρετισμών, ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος. Τον θείο λόγο κήρυξε ο Διάκονος Παΐσιος Κοκκινάκης, Διευθυντής του Ιδιαίτερου Πατριαρχικού Γραφείου, ο οποίος, μεταξύ άλλων, ανέφερε ότι «η περίοδος αυτή την οποίαν διανύουμε είναι περίοδος μεγάλου και δύσκολου πνευματικού αγώνος και δια να τον φέρουμε εις πέρας έχομεν ασφαλώς την ανάγκην των πρεσβειών της Πανάγνου Μπτέρας μας».

Εκκλησιάσθηκαν ο Επίσκοπος Ερυθρών Κύριλλος, ο Καθηγούμενος της Ι.Μ.Εσφιγμένου Αγίου Όρους, Αρχιμ.Βαρθολομαίος, η Πρόξενος της Ελλάδος στην Πόλη, κυρία Δανάη Βασιλάκη, Άρχοντες Οφφικιάλιοι, και πιστοί από την Πόλη και το εξωτερικό.

Αμέσως μετά, σε ομιλία του στην Κοινοτική Αίθουσα, ο Οικουμενικός Πατριάρχης αναφέρθηκε στη σημερινή τέλεση της Ακολουθίας των Χαιρετισμών στον ιστορικό Ναό της Παναγίας και το Αγίασμα των Βλακερνών, στον τόπο όπου για πρώτη φορά εψάλη ο Ακάθιστος Ύμνος.

«Ο Ακάθιστος Ύμνος, το έξοχον αυτό μνημείον πίστεως, θεολογίας, ποιητικής εμπνεύσεως και εκφραστικής τέχνης, είναι αρρήκτως συνδεδεμένος με αυτόν εδώ τον ιερόν τόπον. Γνωρίζετε, ότι το έτος 626 απειράπη η άλωσις της Πόλεως υπό των Αβάρων, με την βοήθειαν της Θεοτόκου, όταν ο Πατριάρχης Σέργιος περιέφερε την εικόνα της Παναγίας Βλακερνίτισσας εις τας επάλξεις κατά μήκος του τείχους. Με αφορμήν αυτό το θαυμαστόν γεγονός συνετέθη ο Ακάθιστος Ύμνος, ο οποίος εψάλη διά πρώτην φοράν εντός του ναού των Βλακερνών».

Ο Παναγιώτατος αναφέρθηκε στην ιστορία του αρχικού Ναού, ο οποίος καταστράφηκε από πυρκαγιά το 1434, και στα ιερά λείψανα που φυλάσσονταν σε αυτόν, καθώς και στα παρακείμενα Ανάκτορα των Βλακερνών, το Νέον Παλάτιον, που υψώονταν επί του έκτου Λόφου της Βασιλεύουσας. Στα μέσα του 19ου αιώνα η συντεχνία των Γουναράδων αγόρασε το διασωθέν Αγίασμα και ανήγειρε τον σημερινό μικρό Ναό, ο οποίος κατά τα γεγονότα του 1955 υπέστη μεγάλες καταστροφές, για να επισκευασθεί το 1960.

«Η πορεία της Εκκλησίας εν τω κόσμω ποτέ δεν υπήρξεν «ειδυλλιακή», διότι ποτέ δεν ήταν εξωστορική, άσφαρη και εξωπραγματική. Ο λαός του Θεού πορεύεται προς την ουράνιον Βασιλείαν, εν τη ιστορία, χωρίς να ταυτίζεται με αυτήν, αλλά αγωνιζομένη ακαταπαύστως διά την κατά Χριστόν μεταμόρφωσίν της, εμπνεομένη και ενισχυομένη υπό των λόγων του Κυρίου. «Θαρσείτε, εγώ νενίκηκα τον

κόσμον» (Ιωάν. ιστ', 33).

Είναι βέβαιον ότι τα εξωτερικά «μεγαλεία» του Γένους δεν υπάρχουν πλέον εις τας Βλακερνάς. Όμως, δεν πσούμεθα. Δεν συγκρίνομεν τα πράγματα ποσοπκώς, αρχιτεκτονικώς, αισθητικώς, εξωτερικώς. Δεν συγκρίνομεν τον σημερινόν ναόν της Παναγίας της Βλακερνίτισσας με ο,τι υπήρχεν εις το παρελθόν. Μετρά η Αλήθεια, το πνεύμα των Βλακερνών. Και αυτό συνιστά αιώνιον παρόν, μένει εις τον αιώνα. «Ιησούς Χριστός χτες και σήμερα ο αυτός και εις τους αιώνας» (Εβρ. ιγ', 8). Και σήμερα η Βλακερνά παραμένει σημαντικώτατον πνευματικόν κέντρον της Εκκλησίας και του Γένους. Εις το άκουσμα του ονόματός της δονείται η καρδιά των πιστών. Την Παναγίαν την Βλακερνίτισσαν σκέπτονται και επικαλούνται όλοι εις το άκουσμα του «Χαίρε Νύμφη ανύμφευτε», όπου και αν ευρίσκωνται. Τα βήματα των ευσεβών προσκυνητών εις την Πόλιν του Κωνσταντίνου, τους οδηγούν εις την Παναγίαν των Βλακερνών, αυθορμήτως, ως να τους ελκύη μία αγία δύναμις, συχνά χωρίς καν να γνωρίζουν την ιστορίαν και τα θαυμάσια του τόπου. Και όταν φθάσουν, πίνουν τα νάματα της αιωνιότητος, ακούουν άρρητα ρήματα, υφίστανται την «καλήν αλλοίωσιν», νοιώθουν ως να έχουν επιστρέψει, μετά από μακροχρόνιον απουσίαν εν τη ξένη, εις τον πατρικόν οίκον. Και έχουν την αίσθησιν ότι αυτός ο ταπεινός ναός είναι μεγαλύτερος από την Αγίαν Σοφίαν.

Το Αγίασμα, η θαυματουργός εικών της Παναγίας των Βλακερνών και ο Ακάθιστος ύμνος, τα εγχαράγματα ανεξίτηλα εις την μνήμην των πιστών, εκφράζουν την μίαν Αλήθειαν, ολόκληρον την πίστιν μας, ακεραίαν την άφατον θείαν φιλανθρωπίαν, ανόθευτον την ελπίδα μας. Εις το Ναί και το Γένοιτο της Παναγίας εις την προαιώνιον Βουλήν του Θεού ευρίσκειται η απάντησις εις τας υπαρξιακάς αναζητήσεις και τους πόθους του ανθρώπου και η διάνοιξις της οδού της θεώσεώς του».

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης σημείωσε ότι με την έννοια αυτή, το πνεύμα του «ένδοξου Βυζαντινι-

σμού» του Κωνσταντίνου Καβάφη, «ο τρόπος του βίου τον οποίον εκπροσωπεί και εκφράζει ο ναός της Παναγίας των Βλακερνών και η ακλόνητος εμπιστοσύνη των ορθοδόξων πιστών προς την Υπεραγίαν Θεοτόκον, είναι και σήμερα παρουσία ζωσα και ζωοποιός».

«Καθημερινά εις το Φανάρι, εις το Κέντρον της οικουμενικής Ορθοδοξίας, προσκυνούνται και θαυματουργούν αι πάνσεπτοι εικόνες της Παναγίας της Παμμακαρίστου και της Παναγίας της Φανερωμένης, και «κρατείται υψηλά η φιλοτιμία της Εκκλησίας και του Γένους» (Χαλκηδόνης Μελίτωνος, Χαλκηδόνα, σ. 68). Ομολογείται ορθοδόξως η αλήθεια της πίστεως, τηρείται με ευλάβειαν η λειτουργική παράδοσις, η κανονική τάξις και το σταυροαναστάσιμον ήθος, επί τη βάσει του ακλονήτου θεμελίου της Θεολογίας, η οποία, ως ελέχθη προσφυέστατα, «είναι η δύναμις της Εκκλησίας υπέρ πάσαν άλλην, διπλωματικήν ή οικονομικήν ισχύν» (Περγάμου Ιωάννου, Κόσμου Λύτρον, σ. 273). Το Οικουμενικόν Πατριαρχείον έχει αφήσει την σφραγίδα του εις την ιστορίαν του πνευματικού πολιτισμού της ανθρωπότητος και εξακολουθεί να παράγη πολιτισμόν και να παραμένει φωτεινός φάρος και ελπίς διά το μέλλον. Κατ' άνθρωπον αποτελεί «ιστορικόν παράδοξον», κατά Θεόν, όμως, είναι «συνεχές θαύμα», με την ευδοκίαν του θεμελιωτού και αρχηγού της Εκκλησίας και την σκέπην της Παναγίας και πάντων των Αγίων».

Ολοκληρώνοντας την ομιλία του ο Οικουμενικός Πατριάρχης συνεχάρη τον Επίσκοπο Αλικαρνασσού Αδριανό, Επόπτη της Περιφέρειας Φαναρίου – Κερατίου Κόλπου, για τον ζήλο και την ευαισθησία με την οποία φροντίζει για την λειτουργία και την προστασία των πολλών Ι.Ναών και προσκυνημάτων της περιοχής αλλά και γενικότερα για την πνευματική διακονία του προς όφελος των πιστών. Την ευαρέσκειά του εξέφρασε και προς τον Πρόεδρο της Κοινότητας, κ.Νικόλαο Καλαμάρη, και τους συνεργάτες του για το έργο που προσφέρουν.